

Transformacja tekstu

Środki dydaktyczne:

Podręcznik: M. Koczerska, *U źródeł współczesności. Historia - Średniowiecze. Podręcznik do klasy 1 gimnazjum, cz.2*, [wyd. WSiP], Warszawa 1999, s. 122 – 123.

Temat: Przemiany gospodarcze i społeczne w Polsce czasów rozdrobnienia dzielnicowego.

Zadania związane z analizą tekstu podręcznikowego.

Zadanie 1: uzupełnij zdania.

Kolonizacja niemiecka to osadzanie lub osiedlanie się na ziemiach słowiańskich, pruskich lub litewskich pochodzenia niemieckiego, którzy rządili się własnym prawem.

Lokacja na prawie niemieckim to założenie nowej wsi lub miasta z nadaniem prawa niemieckiego - inaczej nazywana lokacją na lub nadanie aktu lokacyjnego dotychczas istniejącej osady na nowym, niemieckim prawie. Trójpolówka to system uprawy roli polegający na przemiennym w ciągu trzech lat obsiewaniu kawałka pola: w pierwszym roku ozimym, w drugim, a w trzecim roku pozostawieniu tego pola jako ugór.

Zboże ozime sieje się na, zwykle we wrześniu a na wiosnę.

Słowo lokacja pochodzi od łacińskiego *locatio* oznaczającego

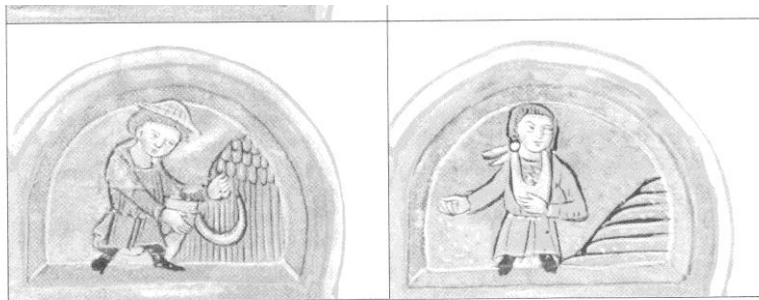
Zadanie 2: uzupełnij schemat.

<i>Schemat uprawy roli w systemie trójpolowym</i>			
pole rok	Pierwsze	Drugie	Trzecie
Pierwszy		ozime	ugór
Drugi	ugór		ozime
Trzeci	ozime		jare

Zadanie 3: odpowiedz na podstawie tekstu z podręcznika.

- a) Jakie były przyczyny kolonizacji niemieckiej na ziemiach polskich?
- b) Czym było prawo średzkie?
- c) Co było warunkiem nadania prawa niemieckiego dla wsi lub miasta?
- d) Kto dokonywał lokacji?
- e) Ile wynosił jeden łan?
- f) Wymień uprawnienia, które przysługiwały:
osadnikom -
zasadźcom -
- g) Wymień na podstawie tekstu i wiedzy pozaźródłowej trzy organy samorządowe miasta.
- h) Czym była dziesięcina?

Zadanie 4: opisz czynności przedstawiane na obrazkach.



Zadanie 5: wybierz właściwą odpowiedź.

- ✓ Immunitet to:
 - A Podział łana zbóż na trzy mniejsze części.
 - B Słowo pochodzenia greckiego.
 - C Zwolnienie od dotychczasowych ciężarów prawa książęcego.
 - D Inaczej lokacja.
- ✓ Trójpolówka to:
 - A Pole uprawne należące do trzech właścicieli.
 - B Trzy łany zbóż ozimych.
 - C Zboże jare, zimne i ugór.
 - D system uprawy polegający na przemiennym w ciągu trzech lat obsiewaniu danego pola.
- ✓ Lokacja na prawie niemieckim to:
 - A Sprzedaż miasta przez księcia.

B Założenie nowej lub dotychczas istniejącej wsi lub miasta na nowym niemieckim prawie.

C Zbudowanie nowego rynku miejskiego.

D Odbudowa miasta lub wsi po zniszczeniach.

Zadanie 6: rozwiąż rebus.

– ioł

nie wyżyna

– ubik



+ lo +



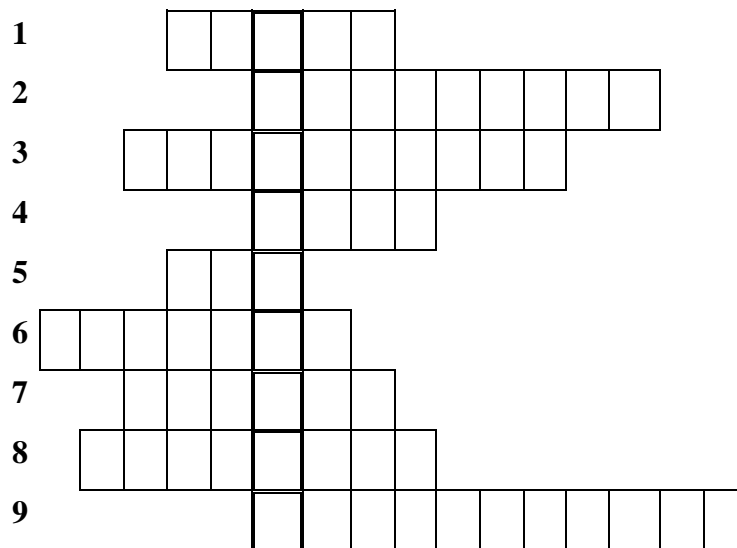
- ina +



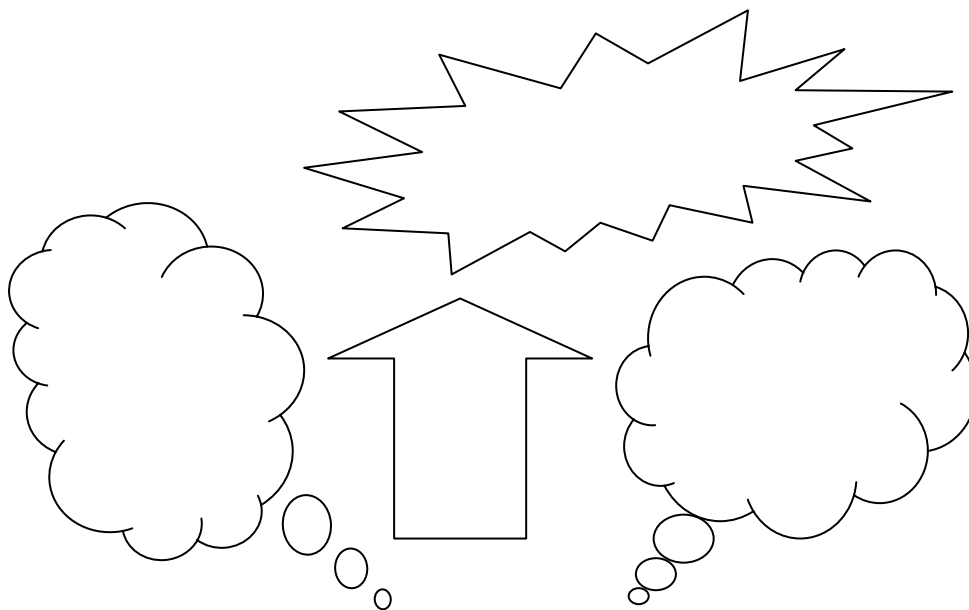
= ?

Zadanie 7: rozwiąż krzyżówkę i podaj hasło.

- 1) Zboża siane jesienią w średniowieczu.
- 2) Osoba przeprowadzająca pomiary gruntu z zasadźcą.
- 3) Prawo, na podstawie którego zaczęto lokować w średniowiecznej Polsce wsie i miasta.
- 4) Pole uprawne pozostawione odłogiem.
- 5) Jednostka podziału pól uprawnych, miara powierzchni.
- 6) Łacińskie słowo oznaczające umieszczenie, założenie.
- 7) W średniowieczu osoba postawiona przez feudalnego pana na czele wsi lokowanej na prawie niemieckim.
- 8) Założenie nowej wsi lub miasta było nazywane lokacją na surowym
- 9) Sposób uprawy roli upowszechniony na ziemiach polskich wraz z rozwojem lokacji na prawie niemieckim.



Zadanie 8: wpisz właściwe nazwy uprawy roli w systemie trójpolowym.



Trójpolówka

Zestaw proponowanych odpowiedzi:

Zadanie 1: uzupełnij zdania.

osadników, surowym korzeniu, jarym, jesieni, jare, założenie

Zadanie 2: uzupełnij schemat.

<i>Schemat uprawy roli w systemie trójpolewym</i>			
pole rok	Pierwsze	Drugie	Trzecie
Pierwszy	jare	ozime	ugór
Drugi	ugór	jare	ozime
Trzeci	ozime	ugór	jare

Zadanie 3: odpowiedz na podstawie tekstu z podręcznika.

- a) Odbudowa miast i wsi po najazdach mongolskich, ekspansja rycerstwa i osadników niemieckich, polityka osadnicza książąt polskich.
- b) Było odmianą miejscową prawa magdeburgskiego w Wielkopolsce.
- c) Zwolnienie od dotychczasowych ciężarów feudalnych, wyjęcie spod prawa książęcego.
- d) Zasadźca.
- e) Od 17 do 25 ha ziemi.
- f) Osadnikom – wolnizna.
Zasadźcom – więcej łanów ziemi, postawienie karczmy i młynu.
- g) Wójt, rada miejska, ława miejska (sąd).
- h) Dziesiąta część plonów oddawana przez chłopów i szlachtę duchowieństwu.

Zadanie 4: opisz czynności przedstawiane na obrazkach.

Żniwa, sianie zboża.

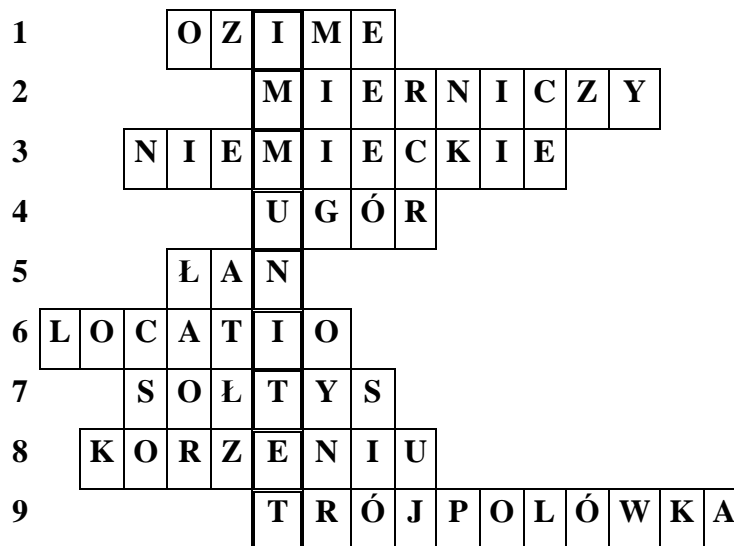
Zadanie 5: wybierz właściwą odpowiedź.

- ✓ Immunitet to:
 - C Zwolnienie od dotychczasowych ciężarów prawa książęcego.
- ✓ Trójpólówka to:
 - D system uprawy polegający na przemiennym w ciągu trzech lat obsiewaniu danego pola.
- ✓ Lokacja na prawie niemieckim to:
 - B Założenie nowej lub dotychczas istniejącej wsi lub miasta na nowym niemieckim prawie.

Zadanie 6: rozwiąż rebus.

Hasło: kolonizacja.

Zadanie 7: rozwiąż krzyżówkę i podaj hasło.



Hasło: immunitet.

Zadanie 8: wpisz właściwe nazwy uprawy roli w systemie trójpółowym.

Zboża jare, zboża ozime, ugór.